

TRYGVE TAMBURSTUEN

BYGDA BLIR IKKE SOM FØR? – HVILKEN BYGD ER DET?

Flere innsendere i jernbanedebatten bekymrer seg over at «bygda ikke blir som før» hvis det kommer jernbane til Aurskog Høland igjen.

Hvilken bygd er det da de refererer seg til? Og har de sett seg om utenfor sin egen trygge tilværelse?

Flere setter også opp en verdikonflikt mellom natur og utvikling. Den konflikten er like gammel som mennesket. I Norge har vi klart å løse denne konflikten fordi vi sammen har ønsket å få folk til å leve gode liv og skape gode samfunn. Denne solidariteten må være grunnleggende også for framtidige føringer.

Det bor nå nærmere 18 000 innbyggere i AHK. Og realiteten for mange av disse innbyggerne er ulik det den er for oss som har sikker jobb, god pensjon, oppsparte midler, god plass rundt oss på egen eiendom, og betydelige valgmuligheter når det gjelder det meste.

Jeg skal gi noen eksempler på hvordan utviklingen i kommunen har vært de siste 20 årene og hvilke utfordringer det store flertallet står overfor i årene som kommer. Kommuneledelsen beskriver noen av utfordringene slik:

- Vi har en aldrende befolkning og en befolkning med lav utdanning
- Det er mange unge på ulike stønader og tendenser til barnefattigdom
- Det er utenforskap, rus og sosiale utfordringer
- Skatteinntektene pr innbygger er betydelig lavere enn landsgjennomsnittet
- Det formelle kompetansenivået er lavt – altfor mange ungdommer har reist ut for å få utdanning og aldri kommet tilbake

Samtidig er antall utpendlere økt med 1200 på 18 år og utgjør nå over halvparten av alle i arbeidsfør alder i kommunen (4 500 i 2018). Antall innpendlere er økt med 800 i samme periode, altså arbeidstakere som har jobb i kommunen, men ikke skatter hit. Antall nye arbeidsplasser i kommunen er bare økt med 600. Sysselsettingsandelen i befolkningen er redusert, som i resten av landet.

En står da overfor et par ganske viktige verdivalg:

- Skal en prøve å øke kommunens inntekter gjennom å skape flere arbeidsplasser med høy lønnssevne, som skaffer høyere skatteinntekter
- Eller skal vi som sitter godt i det, betale høyere skattesatser
- Eller skal kommunen skjære i velferdstilbudet for eldre, barn og unge, og andre omsorgstrengende?

Jeg har faktisk ikke sett noen av innsenderne som er imot jernbaneplanene, ha noen konstruktive forslag til hvordan disse utfordringene skal løses for et voksende antall innbyggere i AHK.

Jernbane med stasjon på Bjørkelangen løser ikke alle utfordringer. Men all erfaring viser at bedre kommunikasjoner er ett av de viktigste elementene i en bevisst politikk for å styrke distriktene (og AHK er faktisk en distriktskommune selv om vi ligger nær Oslo). Bedre kommunikasjoner vil kanskje bringe tilbake en del av de mange unge menneskene som har fått god videregående skole i AHK, men som måtte ut for å studere og få seg arbeid, og ikke er kommet tilbake? Det kommer f.eks til å finnes en betydelig mengde nye jobber i helse- og omsorgsektoren hvis kommunen ikke blir utarmet. Bedre kommunikasjoner vil gjøre det lettere for eksisterende bedrifter å bli med i klyngedannelser, skaffe seg kompetanse, få lettere adgang til markedene. Bedre kommunikasjoner vil tiltrekke seg nye virksomheter som ønsker å bruke regionens fenomenale artsmangfold til å bidra til det grønne skiftet. Bedre kommunikasjoner vil tiltrekke folk som vil bosette seg utenfor fortettede storbyer og pendle på 20 min til jobb i Oslo eller Lillestrøm (eller 45 minutter til Karlstad) Da får de også tid til sosialt liv, noe som vil virke positivt på kulturliv og andre aktiviteter i intime lokalmiljøer i kommunen.

Og ny bru på Fetsund løser alle kommunikasjonsutfordringer. Selv med ny bru, med rundkjøringer i begge ender og redusert fartsgrense, vil køen bare forflytte seg til Lillestrøm og Rælingtunnelen hvis det ikke gjøres noe annet. Og den halvparten av kommunens arbeidsføre befolkning som bærer de tyngste skattebyrdene ved å bo her og jobbe «innafor», vil fortsatt få en hverdag preget av bortkastet kø-tid.

Jeg legger inn et godt ord for solidaritet: vi må ikke bli oss så mye oss selv nok, at vi mister av syne menneskene rundt oss. Natur og mennesker i samspill er skaperverkets kretsløp. Engebret Soot temmet vannet. Det skapte en fantastisk utvikling for skogeierne i Haldenvassdraget. Bedre kommunikasjoner skal sikre en god framtid for nye generasjoner i Aurskog Høland. Husk at Kompveien er den siste store samferdselsinvesteringen øst for Glomma. Den var ferdig i 1967.

Og som naturinngrep var den langt større enn en ny jernbane. Ødela den bygda?

Sier Stortinget nei til den alternative måten å organisere og finansiere Oslo-Stockholm på, er problemet løst for motstanderne av jernbane, for staten alene har mange andre prioriterte prosjekter i alle andre deler av landet. Så da går våre felles skattepenger dit.

Men hvis en erkjenner at AHK har en del ganske grunnleggende utfordringer framover: hva er da de alternative løsningene? Vi kommer ikke bort fra at det alltid er lettere å være imot noe, enn å foreslå noe konstruktivt.

(Indre Akershus Blad 1.3.21)